

A HÚS DRÁGASÁGA

mellett **takarékoskodhatik** a gazdasszony, ha **kevesebb húst** vesz és a gyenge leves ízét **MAGGI-féle leves- és étel-IZESÍTŐ-vel** javítja. Az izesítő kiadásánál fogva, a használatban olcsó! Kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben.

Férföltönyt divatos szabással, gyapjúsodvából készült, méretük után finom kivitelben 25 kor.-ért **LICHTMANN SANDOR** szabómester, 11090b Budapest, Rottenbiller-u. 4B. E. emelet. Vidékre minták bérmentve.

Világhírű kintetett olíműta **Quargli.** Az első olíműta gépüzemi sajtógár, mely 1839. ében készült, ajánl sajt gyártmányából egy postai küldemény bérmentve és utánvétel 3 K 70 fillérré. Nagyobb megrendeléseknél a legolcsóbb árak. **JOSEF MEIXNER,** Olmütz, Bahnhof, 10821

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kules“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható.

11149

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht” névvel és a „Szarvas” vagy a „Kules” védjeggyel legyen ellátva.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérzékenység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor. Egy üveget tartalmazó postaláda 14 kor. 12 fillér franco küldve.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leg-hatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmulja. Vérzékenyeknek különösen ajánlható 11266

Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerár.

Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátás** gyógyszerárában Aradon, Szabadság-tér.

Ruhamángorló, facsaró, mosó-gépek, használt és új **írógépek** részletfizetésre is. **Würzburger és Társánál** Budapest, IV., Ujvilág-utca 19—21.

Hogy karcsuvá lehessünk

a nélkül, hogy egészségünknek ártalmára volnánk, használjuk a **„PILULES APOLLO”** melyek tengeri növények alapján vannak előállítva és pártól avartalmától mentesek. Ezen kiváncsi betartható gyógyszeres rövid idő alatt csatlakozni elhajt túlsúlyos embonpoint és biztosítja a követestésig gyógyítását mind a két nemnél. Ez a tükör minden álomszerű hűtőnek, El nyulának és fiatalok alakját meg akarja őrizni. Egy faon ára utánvétel K 6-45 bérmentve, utánvétel K 6-75 J. Ratle, gyógyszer, 5 Passage Verdéan, Paris (IX). — Raktár Austria-Magyarország részére Budapest Török József, gyógyszerár, Király-utca 12. 11019

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és leghibosabb a

MARGIT-CREME,

mely vegyítve, sem higányt, sem ómot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arzenál pár nap alatt elhárítja a pattanásokat, pattanásokat, bőrhátrát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlélyeket és az arcot hófehérre, simává és üdűvé varázsolja. Ára egy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. **Margit** hűtőpor 1 kor. 20 fill., **Margit** szappan 70 fill., **Margit** fogpép (Zahn-pasta) 1 korona, **Margit** arcvíz 1 korona. **Hamisítványok bíróság** üldözöttek.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszát pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 10689 **Ára 2 korona 80 fillér.**

Postán utánvételre vagy a pénz elő-földes Kelemen gyógyszerár. Budapesti főraktár: Török József gyógyszerár, Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Szesz-lámpák, Légszesz- és vilamos csillárok, fűző- és fűtő-Petroleum-kályhák, Szalon-Petroleum

CSász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről. **BRÜNNER TESTVÉREK** Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

43. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.**

FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.**

BUDAPEST, OKTÓBER 22.

Szerkesztőségi iroda IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 10 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona.

A „Világhírű”-vel negyedévenként 80 fillérről több.

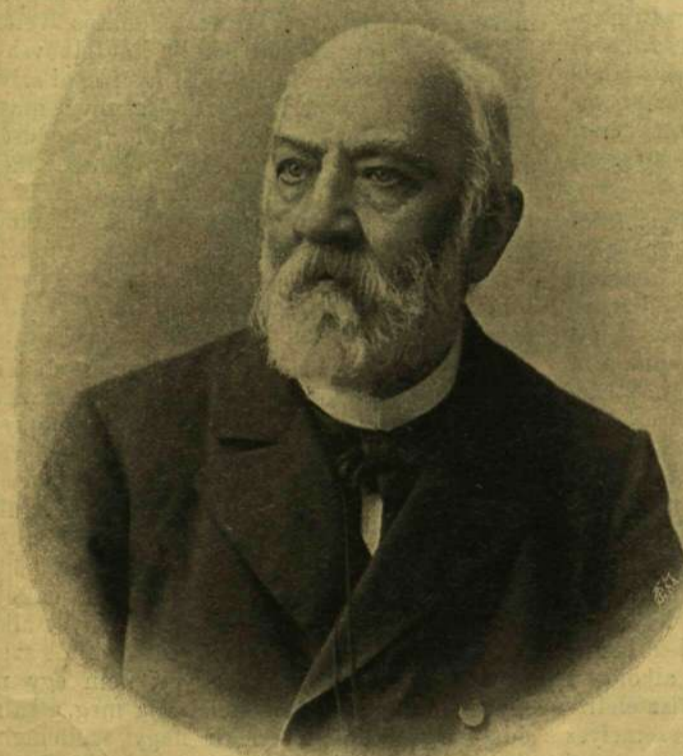
Külföldi előfizetésekre a postailag határozott viteldij is csatolandó.

magot. Élete e ponton válik a magyar művelődéstörténet egyik jelentős fejezetévé s hatása itt terjed ki a nemzet legszélesebb köreire.

Azt a helyet, mely halálával üresen maradt, kiváló férfiak serege csak összefogva tudja betölteni. Ez a legjobb mutatója annak, mily nagy munkát végzett. Szinte csodálatos munkaerő lakozott benne, a melyhez irodalmunkban csak a Kazinczy és Jókaié fogható. Életrajza alig egyéb, mint a munka, a folytonos munka eredményeinek felsorolása. Csak az tud így s ennyit dolgozni, a kinek egész lényét a munkájával kapcsolatos nagy célok töltik be. Ha valakiről, Szász Károlyról ezt el lehet és el kell mondani. Dolgozott mindig és mindenütt, a hova dolgozni hívták s mindig a köz javára dolgozott. Nagy darab földet mélyen szántott meg s dús aratása lett belőle a nemzetnek, a mely most sírját beborítja virággal.

Szász Károly 1829. június 15-ikén született Nagy-Enyeden, a hol hasonnevű atya, az erdélyi magyarság politikai küzdelmeinek egyik vezére, híres szónok és tudós, főiskolai tanár volt. A jeles férfiú munkás és nemes szelleme termékenyítően hatott fiára is, a ki később nem egy költeményében emlékezett meg atyjának szeretetéről, gondjáról és nevelésében böles vezetéséről.

Iskoláit Nagyenyeden végezte; a gimnáziumban Mentovicz Ferencz volt egyik tanára, Salamon Ferencz pedig tanulótlára és benső barátja. 1848-ban atyját kinevezték az első felelős kormányba vallás- és közokta-

Köller utódai 1888. évi fényképe.

SZÁSZ KÁROLY.

1829—1905.

ME, ALIG VAN már egy-kettő az élők sorában irodalmunk azon jelesei közül, a kik Petőfivel voltak ifjak, Arany Jánossal együtt küzdöttek mint férfiak s a régi és az új nemzedék között élő kapcsolást szolgálták mint öregok. Jókai után nyugovóra tért Szász Károly is, hogy a ki életében nem ismert pihenést, megpihenjen örökre a sírban. A mije volt, kincseit mind elosztogatta: költői lelket hazájának, hitbuzgóságát egyházának, szerető, gondos szívet családjának s barátainak. Nem visz magával a hant alá egyebet, mint a nemzet tiszteletét s szerettei mély gyászát; sírján a kegyelet virága fakad, mely nem fog elhervadni az ősz borujával, sem a tél havával, újra meg újra fel fog virulni a fiak és unokák szívének melegétől.

Költő volt a javából, műfordító a legjavából, jó pap, jó polgár, fáradhatatlan munkása mindama sokféle ügyeknek, melyek gondjaira biztattak. Halála mégis első sorban az irodalomra vesztéség, mert bár viselt előkelő állami és egyházi tisztségeket, lelke az irodalom csüggött legelső sorban s e mezőn vetette el a legdúsabban termő

Barabás Miklós rajza az ötvenes évekből

Handwritten signature of Miklós Barabás.

Úgy is lett. Péterffy Ivánból példás férj lett, imádkozó, fiatal feleségét, a ki azt tette vele, a mit akart. A városban sokat beszéltek Péterffyről nagy boldogságáról és az emberek mondogatni kezdték: „Még sem lehetett az a Péterffy olyan gonosz ember, mint az első felesége állította. Bizonyára ő is oka volt a válásnak, mert lám, Iván milyen jól él Dóza Lilivel!”

És az első feleség, a feketeszemű, kreolarczú csupa ideg Józsa, nagyon sokat vesztett a nimbuszából. Most már nem sajnálkoztak rajta annyira és nem voltak hajlandók végighallgatni örökös panaszait. Nagyon fájt Józsnak, hogy a közvélemény így ellene fordult és nem szapulhatta többé egykori férjét, mert ez volt egyedül kárpótlása elvesztett boldogságáért. Mert hiába! akármit beszélt is, mégis csak boldogabb volt ő Iván oldalán, mint egyedül, és titokban bánta, hogy oktalan féltékenykedés-

urát, de mivel minden mulandó a földön, még az özvegyek bánata is, három év múlva férje halála után, Lili már nagyon vig hangulatban üdült gyermekeivel egy karinthiai fürdőhelyen. Szébb volt, mint valaha és valósággal körül rajongták, főleg ha zongorázni vagy énekelni kezdett a gyógyteremben.

Egy délután, mikor Lili ismét a teremben énekelt, Szántó, a ki átutazóban volt a fürdőn, a gyógyterem mellett elhaladva, meglepetve ismert egyik dalára. Természetesen azonnal a terembe sietett megnézni, ki énekel az ő dalát a távol idegenben és mikor megpillantotta Lilit fehér ruhájában, szőke hajával, lelkes szemével, elragadtatva állva maradt és és majd elnyelte szemével az asszonyt.

Az ének befejezése után Szántó természetesen bemutatatta magát és nagy volt a meglepetése, mikor a váratlan találkozás örömétől

Szántó el volt készülve egy „jelenetre”. Hogy ez lehetőleg szelid jellegű legyen és mivel tudta, mennyire gyűlöli az első Péterffyné a másodikat, elhatározta, hogy egyelőre elhallgatja menyasszonyának a nevét és csak óvatosan készíti elő Józsat. Ámde Józsa már értesülve volt Szántó találkozásáról Lilivel.

A „jelenet” tehát minden képzeletet meghaladott. Az asszony sirt, görcsöket kapott, elájult, sorra előszedte a férfi megpuhítására alkalmas női fegyvereket, de semmi sem használt. Szántó nem rendült meg, példás nyugalommal hagyta elvonulni feje fölött a vihart és mikor a sírásban és kiabálásban kifáradt asszony egy kis szünetet tartott, hidegen kérde:

— Mit akar tulajdonképpen? Mikor pár év előtt nőül akartam venni, nem akart a feleségem lenni azért, mert néhány évvel fiatalabb vagyok. Azt akarja most, hogy egész életemre

ELSŐ DÍJAL KITÜNTETETT BERNÁTHEGYI, TÖRPE USZKÁR ÉS USZKÁR.

KOMONDOROK.

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI EBKIÁLLÍTÁSBÓL.

vel, folytonos szemrehányásaival, duzzogásával addig kint az urát, míg az végre is ránt és otthagya.

Mikor Péterffyről első gyermeke megszületett, Józsa nem bírta nézni boldogságukat; összepakolt és a fővárosba költözött. Ott aztán a sok szórakozás közepett elfelejtette a sok keserűséget, a volt urát, főleg miután vigasztalót talált Szántó Feri miniszteri fogalmazóban, a ki üres óráiban a zenével foglalkozott, még pedig nem is sikertelenül. Már előadták egy kis operáját, gyönyörű dalai pedig kezdtek ismertté válni az egész országban.

Nemsokára rebesgetni kezdték az emberek, hogy elveszi a szép, vagyos elvált asszonyt, gratuláltak neki is, Józsnak is, de a házasság azért csak nem történt meg. Miért? Azt ők tudták.

E közben multak az évek. Péterffy Ivánéknak már két gyönyörű gyermekük volt, mikor nagy boldogságuknak egészen váratlanul véget vetett Péterffy hirtelen halála.

Lili őszintén megsiratta, meggyászolta az

kipirult Lili (mert ő rajongott a Szántó dalaiért és régi vágya volt megismerkedni a zeneköltővel, a kit csak a képes lapokban megjelent arcképei után ismert) megnevezte magát.

— Mi a manó! — gondolta Szántó. — Még is csak különös, hogy az izlésünk néhai Péterffy Ivánnal annyira egyezik. Ime, már a második feleségét találom elragadónak!

És annyira elragadónak találta az özvegyet, hogy nem is utazott tovább, hanem a fürdőben töltötte szabadságidejét és mint Lili völgenye tért vissza a fővárosba.

Szántó túlboldog volt, de azért némi aggodalommal gondolt arra, hogy mikép fogja közelelni eljegyzését az első Péterffynéval. Barátosságuk ugyan nagyon meglazult az utóbbi időben, de ennek semmi esetre sem Józsa volt az oka. Mert hej! Józsa jobban szerette Szántót, mint valaha és most, hogy az idő veszélyes rombolásokat kezdett végbevitni szépségén, a hervadó asszony annyival jobban csüngött szerelmén, mert tudta, hogy ez az utolsó.

lemondjak a családi élet örömeiről? Az életem sivar, feleség, gyermekek után vágyom...

Józsa mélyen felsóhajtott. Eszébe jutott, hogy neki sohasem volt gyermeke. Első keserű szóváltásuk is e miatt volt Péterffyvel, a ki bolondul vágyott gyermek után. Ha lett volna, Iván bizonyára nem vált volna el tőle! És most ez is, ez is gyermekekről ábrándozik! Gyermekek! Lilinek ezt az előnyt is megadta felette a sors! Megadott mindent, mindent, hogy diadal-maskodhassék felette! De most már nem tűrheti tovább, hogy ez az asszony ismét diadalt üljön, meg fogja gátolni a boldogságát minden áron. És emberfeletti erővel uralkodva indulatán, az áldozatok resignált, szelid hangján mondá:

— Ám legyen, házasodjék meg, ha ez a szive óhaja, sokkal jobban szeretem, semhogy ne óhajtanám a boldogságát. Házasodjék meg, barátom, de legalább ne vegye el ezt az asszonyt!... Ne alázom meg annyira, hogy a legnagyobb ellenségemet válaszsza élettársául. Ezt nem tudom elviselni... ebbe belehalok.

A MEDVE A FA TETEJÉN.

STEWART LEFÉNYKÉPEZI A HIÚZT.

érezem, — mondá tragikusan. — Oh, kérem, egykori szerelmünk emlékére könyörgöm, ne vegye el Lilit...

Szántó rendkívüli megdöbben, zavart arczát a saját előnyére magyarázva, a férfi nyaka körül fonta a karjait, úgy könyörgött:

— Csak ezt a nőt ne vedd el, csak ezt az egyet ne, mert ebbe belehalok!... Igérd meg! De Szántó már magához tért első meglepetéséből és lefejtve magárai a nő karjait, hidegen felelte:

— Sajnálom, de ezt nem ígérhetem meg.

Szavamat adtam Péterffynének és nőül veszem őt, mert...

Gyöngédségből elhallgatta a mondat végét, de az ideges asszony hallani akarta halálos ítéletét; az ő szájából akarta hallani és ingerülten, indulatosan sürgette:

ROOSEVELT ÉS A MEDVE, MELYET LELŐTT.

A KUTYÁK FÖLKERGETTÉK A MEDVÉT A FÁRA.

ROOSEVELT MEDVEVADÁSZATA.

— Mert... mert... mondja ki! Ne ki-méljen!

— Mert szeretem őt! — tört ki Szántóból a végsőkig hajszolt ember türelmetlensége.

— Oh!... oh!... és bevallja, bevallja ezt neked! — zokogott Józsa asszony és újabb idegrohamot kapott.

Nem tudta többé, mit beszél. A szidalmak egészalmazt zúdította Lilire, fenyegetődzött, hogy lelővi őt, lelővi Szántót és önmagát is. Sirt, kiabált... Most már nem szimulált, valódi idegrohama volt, félőrülten fetrengett a dívánon.

Szántó felhasználta ezt az alkalmat, csendesen kiment és a szobaleányt beküldte úrnőjéhez, elrohant a kellemetlen helyről.

Megszabadult! Az igaz, hogy nehezen ment, de megtörtént. Kő görült le Szántó szíveről... boldog volt, de azért egy kis szánalomfélét is érzett már, a milyet egy más asszonyba szerelmes férfi az iránt szokott érezni, a kit nem szeret többé.

Józsa fenyegetéseit fel sem vette. Szokva volt hozzá, hogy az első Péterfyné felindulásában mindenfélét összebeszél, a mire később maga sem emlékezik vissza.

Egy hét múlt el. Józsa semmi életjelt sem adott magáról. «Belenyugodott a megváltozhatatlanba» — gondolta Szántó és megkönnyebbülve ült vasútra, hogy a vasárnapot menyasszonyánál töltsse.

Boldogan, ragyogó arcuzal, karöltve kísérté aztán másnap Szántó a misére Lilit. Szívélyesen köszöntötték őket az ismerősök és érdeklődve néztek utánuk. Aztán egyszerre, hirtelen, egészen váratlanul egy fekete nőalak ugrott elő a templom közelében egy kapu alól, két dörrenés, egy sikoly, Lili összeesett, Szántó pedig dühösen vetette magát a fekete alakra és kicsavarta kezéből a pisztolyt.

A tömeg összeszaladt, a templomból kifutottak az emberek, az ajult, megsebesült Lilit fel-emelték. Rendőrök érkeztek és a halálsápadt Józst — a ki vértelen ajkait összeszorítva, eszelős tekintettel bámult maga elé és nem ellenkezett, kocsira tették és a rendőrségre vitték.

Az eset óriási kavargást okozott, ilyen botrány még nem esett a városban. Szerencsére Lili sebe nem volt veszélyes, a golyó inkább csak horzsolta és nyolce nap múlva már felépült. Józst is szabadlábra helyezték kaució fejében és mert szavát adta, hogy a várost el nem hagyja. Dehogy is hagyta volna el! A nap hőse lett. Újságírók, ismerősök egymásnak adták nála a kilincset, mindenki informálva akart lenni. És ő nem fukarkodott, fünek-fának elpanaszolta az igazságtalanságot, a mely vele történt. Ime másod ízben rabolja el már tőle az a kaczer asszony azt, a kit szeret: előbb a férjét, aztán a vőlegényét. Ez megzavarta az eszét. Mert igen, Szántó már régóta a vőlegénye volt, most ősszel akartak megesküdni, de Lili ennek neszt vette, abba a fürdőbe utazott, a hol Szántó nyaralt és furfangjaival, kaczerkodásával elcsavarta vőlegényének a fejét.

Ezt a mesét nem mindenki hitte el; sokan tudni vélték, hogy Lili nem is álmodta, hogy Szántót és az első Péterfynét gyöngéd barátság fűzte össze. Voltak azonban, a kik Józsa minden szavát elhitték és a város két pártra szakadt; de a nagyobbik fele nem a második Péterfyné pártján állt. Mert a szép, kiváló asszonyoknak tudvalevőleg mindig sok az irigység, a kik csak az alkalmat lesik, hogy kisebbségek azt, a ki magasan felettük áll.

Lili megundorodva az emberek roszakaratától, a sok pletykától, alig hogy felépült, ott hagyta gyermekeivel a várost és nagy csendben Budapesten esküdt meg Szántóval.

Józsa ellenben újra szülővárosában telepedett le. A botrány nem ártott neki, sőt egyelőre érdekessé tette az emberek szemében. Mint egykor az elvált férjét, most a Szántó-párt szapult.

Egyelőre volt, a ki meghallgatta.

ISMERT VIDÉKEN.*

Bejárom ismét a völgyet, a bérczet,
Hol ifjan szőtem az ábrándokat,
Lelkemen elárad ünnepi érzet,
Lábam a tájon mig tova halad.
S epedő vágy fog el, gyermeki szívvel
Vigadni gondtalan, mint egykoron; —
Oh, a táj varázsa csodát ha mivel,
S visszatér rég letűnt ifjúkorom!

Mély fűben, virágok közt heverészek,
Gyönyörrel szívom be illatukat,
Rejtve, mint madár, kit főd enyhe fészék,
Nyugszom a rám hajló ernyő alatt.
Dalával rigónak s fülemilének
Versengve csattognak énekeim,
S hosszan az erdőn mig átrezg az ének,
Száz visszhang felel rá rejtekeim.

Mint csikó hentergek puha gyepegyon,
Meredek hegylankán legurulok,
Majd a kis patakhoz von kandi vágyam,
Regéket sugnak-e még a habok?
Gyöngyöző vizében lány loccsanással
Látok-e forogni kis kerekét?
Ott csillog, kanyargó iramodással
Erdőből a mint a rétre siet!

Lepkeraj karikáz körül a réten,
Viz felett cikáz száz szitakötő,
S hogy ízöm, kergetem, mint egykor régen,
Sűrűből sülédnyul rugtat elő.
Hajrá haj! — követem kalandozásait,
Lihégye ügetek nyomaimba, —
S lankadtn, megtörve rogok a pázsit
Könnyemtől harmatos párnáira!

Torkos László.

TANULMÁNY-ÚTON.

Vándorolok messze tájakon,
A tudásnak szomjú vágya von.
Új határ, új hon, új nép fogad.
Minden új lépés — új gondolat.

Kormányozna most csak az elmém:
A világot is tán átszelném!
Kérdezi is tőlem: mi dolog,
Hogy egyszerre visszafordulok?

Küldöm a szívemhez — az tudja,
«Vissza, haza!» — egyre azt sugja,
Szállnak ketten erős vitába,
De az ész csak nem győz, hiába.

Mert biz 'a' most nálam úgy vagyok:
Hogy a szív a nagyobb hatalom.
S neki az a legszebb tudomány,
Mit otthon tanít egy — kis leány...

Lampérth Géza.

GYÓGYULÁS.

Az életharcbán.
Új sebet kaptam,
Mely nem látható, vértelen,
De fáj, de éget végtelen...
Reszkét az ajkam:
— Ki segít rajtam?
Hol az orvoság,
Mely gyógyulást hoz?
Szól egy titkos hang:
Eredj haza az
Édes anyához!

Felelem égre
Önvád tüzebe:
— De a seb oka én vagyok,
Ő intett... s a sorsharagot,

* E három költeményt a Petőfi-Társaság október 15-iki ülésén olvasták fel.

Elbizakodva
Ádáz birokra,
Én hívtam mégis
Döntő tusához...

Szó! a titkos hang:
Menj csak haza az
Édes anyához!

... És haza mentem
Búsán, csüggedten.
Csak rám veté szelid szemét,
S a lelkem láthatlan sémét
Nyomban meglátva
Karját kitarta.
S én zokogva a
Szívére hulltam...

«Fáj-e még?» — kérde.
«Nem, édes anyám,
Már meggyógyultam.»

Lampérth Géza.

A KOMONDOR.

A budapesti kutyakiállítás.

Budapestten október 14-én kutyakiállítás nyílt meg. Többet ígért, mint a mennyit nyújtott és már csak ezért sem volt alkalmas arra, hogy megtörje azt a közönyösséget, a mely nálunk — hogy úgy mondjam — a kutyaszal terén tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan.

Budapestten október 14-én kutyakiállítás nyílt meg. Többet ígért, mint a mennyit nyújtott és már csak ezért sem volt alkalmas arra, hogy megtörje azt a közönyösséget, a mely nálunk — hogy úgy mondjam — a kutyaszal terén tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan.

Budapestten október 14-én kutyakiállítás nyílt meg. Többet ígért, mint a mennyit nyújtott és már csak ezért sem volt alkalmas arra, hogy megtörje azt a közönyösséget, a mely nálunk — hogy úgy mondjam — a kutyaszal terén tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan.

Budapestten október 14-én kutyakiállítás nyílt meg. Többet ígért, mint a mennyit nyújtott és már csak ezért sem volt alkalmas arra, hogy megtörje azt a közönyösséget, a mely nálunk — hogy úgy mondjam — a kutyaszal terén tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan.

Budapestten október 14-én kutyakiállítás nyílt meg. Többet ígért, mint a mennyit nyújtott és már csak ezért sem volt alkalmas arra, hogy megtörje azt a közönyösséget, a mely nálunk — hogy úgy mondjam — a kutyaszal terén tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan. Hogy miért, szinte tagadhatatlanul megvan.

a nagy Alföldön kitűnő szolgálatot tesznek, sőt nélkülözhetetlenek a nagy fehér kutyák, mert a pusztán sűrűn (!) jelentkező farkasokkal valóságos élet-halál-harcot vívnak a juhok megvédésére.
Mekkora dicsérete a magyar kutyának! De olvasuk el azokat a sorokat, a melyekkel a német kunológusok hivatalosan megállapították a komondor faji tulajdonságait. A részletekre nem térünk ki, csak az általános tulajdonságokat ismertetjük. A hivatalos leírás ezt mondja:

A komondor nagy, hosszan elnyúló és jó izmos kutya tetszetős, simulékony formával. Hazájában védőkutya, a melyet arra használnak, hogy őrizze a nyáját, valamint a házat és az udvart mindenféle ragadozó állat ellen. Külsője erős, bátorságot, gyorsaságot és kitartást árul el. Kifejezése intelligens és okos, de idegennel szemben bizalmatlan. Nagy éberség, nagy bátorság, megingathatatlan hűség, abszolút megvesztegethetetlenség kiváló kísérő-őrző- és védő-kutyává avatja a komondort. Mint házőrzőt semmiféle más fajtájú kutya nem mulja fölül.

Alig egy-két olyan lelkes emberünk van, a ki a komondor tenyésztésével foglalkozik és komondoraival csaknem minden külföldi kiállításon megjelen. Hogy nem hiába, bizonyítja egyrészt az, hogy ezek a tiszta tenyésztésű pompás állatok eddig minden kiállításon valóságos föltűnést kellettek és másrészt, hogy épen e lelkes férfaink áldozatkészsége következtében (mert bizony a kiállításokon való megjelenés sok pénzbe, kockázatba kerül) fordult a külföldi figyelmé a komondor felé. Kár, hogy erre a budapesti kiállításra épen az igazi magyar kutyából mindössze öt darabot jelentettek be és ezeknek is csak csekély számú nézőjük akadt.

A komondort divatos kutyává kellene tenni, a mi nem olyan nehéz dolog, mint általában hiszik. A kutyának is csak úgy megvan a divatja, mint a ruhának. Egy időben csak nagy kutyát tartottak az előkelő emberek, a másikkban a kis fajtájú járt. Emléksünk még rá, hogy Bismarck híres doggya milyen kedveltő tette egyszer ezt a kutyafajtát. Mindenféle fajta volt már divatban és valamennyi többé-kevésbé ki is ment már a divatból, kivéve a bernáthegeit, a mely nemes állat szívemmel meg tudja tartani azt a helyet, a melyet egyszer elfoglalt. Meg is érdemli, de azt hisszük, megérdemelné és megtartaná egyszer kivívott helyét a komondor is. A kik a sokat és lármásan hirdető, de a kunológusok szemében kétes értékű német czégek-től kutyát vásárolnak (a budapesti kutyakiállítás katalógusa elárulta, hogy szép számmal vannak ezek a laikusok nálunk), jobban tennék, ha itthon magyar tenyésztőtől komondort vennének. Sokkal olcsóbban kapják, mint a német kutyakereskedők, illetőleg úgynevezett tenyésztők idegen származású kutyáit, a melyek fajtisztasága a legtöbbször bizonytalan és sokkal több örömké lesz benne, mint bármelyik külföldről szerzett kutyában.

A komondorral sűrűn, nagy számmal és következetesen meg kell jelenünk minden külföldi kiállításon; komondor-klubot kell alakítani, hogy a kutyák törzskönyvezni lehessen és a külföld tudhassa, hol milyen komondort kaphat. Be kell hozni a komondort a városba, a melyhez föltétlenül hozzácsózik csak úgy, mint a skót meg a német juhász-kutya. Ily módon, tekintve azt a föltűnést és érdeklődést, a melyet a külföldön eddig kiállított komondorok

Dr. LAEHNE ERNŐ.

keltettek, két-három év alatt a mi komondorunk elsőrangú luxuskutya lesz és tenyésztése nekünk fog hasznót hozni, nem pedig az élelmes németnek, a ki már ráteszi a kezét a komondor tenyésztésére is.

EGY ORVOS EMLÉKTÁBLÁJA.

Dr. Laehne Ernő, Moson vármegye főorvosa s a magyar-óvári Karolina-kórház igazgatója volt, kiválóan képzett, valódi humanizmussal eltelt orvos, a ki, ha földrajzilag nem is, de forgalom s a nagyvilággal való érintkezés dolgában bizony meg lehetőségen félreeső lakóhelyén nemes hivatást teljesített. A vármegye közegészségügyét fiatalos erélyvel munkálta, a gondjaira bízott kórháznak újja-szervezője lett; ő emelte modern színvonalra, ő rendezte be a viszonyokhoz képest a tudomány követelményeinek megfelelően. Mindössze alig tíz évig tartott a működése, mert a múlt évben áldozata lett hivatásának. Egy tifusz-beteget kezelt, meg is gyógyította, de ő maga megkapta tőle a bajt s belehalt. Tragikuma mélyen meghatotta a vármegye egész közönségét, mindenkit, a ki a fiatal orvos jeles tulajdonságait ismerte s ezért nagy, általános helyeslés fogadta az országos orvosszövetség moson-i fiókjának azt az indítványát, hogy állítsanak a Karolina-kórház előcsarnokában emléktáblát dr. Laehne Ernőnek. Az emléktábla el is készült s október 4-ikén leplezték le nagy közönség s az elhunyt családtagjai jelenlétében. A leleplező beszédben dr. Koch Béla megyei főorvos méltatta érdemes elődje pályáját, Laehne Hugó országgyűlési képviselő pedig a család köszönetét fejezte ki az emléktábla állításában nyilvánult kegyeletért. Az emléktábla felirata ez

A MOSONMEGYEI KAROLINA-KÓRHÁZ MAGYARÓVÁRTÓI.

Dr. LAEHNE ERNŐ EMLÉKTÁBLÁJA A MOSONMEGYEI KAROLINA-KÓRHÁZ ELŐCSARNOKÁBAN.

A vadászatra elvittük magunkkal összes kutyáinkat — írja Roosevelt. — Első sorban ki akartuk tudni, a tegnapi medve elment-e a vidékről, a hol láttuk. Fölkapaszkodtunk a völgyből s aztán nagy kinnal vergődünk a hóborította vízvázalató hegyre. A hó itt hely-lyel-közzel három lábnyi mély volt, a lovak minduntalan belesüppedtek. Előtte való éjjel azonban erősen fagyott, úgy hogy a hó kemény kérgén járhatott a medve, a nélkül, hogy nyomot hagyott volna. A nyoma oly csekély volt, hogy nem tudtuk megállapítani, friss nyom-e, vagy sem s a míg ezt nem tudtuk, nem akartuk a kutyákat utána eresztetni. Végre kiderült, hogy a nyom friss s a kutyák feltartóztathatlanul mentek utána. Lerohantak a völgybe, míg mi csúszkáltunk, botorkáltunk lefelé a lejtőn velük egy irányba. Néhány mérfölddel odább aztán lejutottunk egy törpe tölgyekkel benőtt területre. Itt megállottunk. Szemben velünk magas, sziklás, fákkal benőtt hegyoldal volt. Nehéz volt szimat után járni ilyen hegyoldalon s a kutyák nagyon el is szóródtak. Jól hallottuk s néha láttuk is őket, a mint hegynek föl, hegynek le futottak. Uगतásuk mind erősebb lett, a mint mind őszébb jutottak az őzött vad nyomában. Csakhamar megláttuk a medvét a szemben levő

hangzott fel a keskeny hegyszakadékokban, hogy alig hallottuk a saját szavunkat. Vad látvány volt, a mint leléptünk oda, a hol az elesett medve feküdt hanyatt. Nem pusztult el egészen boszúlatlanul, mert megölte egyik terrierünket s hat más kutyánk is többé-kevésbé meg volt sérülve. A medvevadászat keserves dolog a kutyáknak. Jim kutyánk, a legvitézebb verekedő, két mély sebből vérzett, de a legsúlyosabb sebesült Shorty volt. Szokott vakmerőségével egyenesen a medve fejére ugrott. A milyen nehéz, erős állat, azt hiszem, ha a többiek segítettek volna neki, le tudta volna nyomni a vadállat fejét, hogy ne tehesen több kárt. Így azonban a medve átharapta a fejét egyik oldalán, beharapott a vállába és csipőjébe, úgy hogy sebei nagyon súlyosak voltak. A mint a harcnak vége lett, Shorty lefeküdt a hegyoldalon s meg se birt mozdulni. Mikor hazafele indultunk, ott hagyott egy bokor tövében s egy darab medvehúst tettünk melléje, mert nyilvánvaló volt, hogy nem bírjuk magunkkal vinni a tanyára. Másnap az egyik legény visszament érte egy máhás lóval, hogy hazahozza, de felelőn találkozott a hazafele vándorló állattal. Késő délután, ép ebédeltünk, mikor Shorty hazajött s farkát csóválva felénk tántorgott, eszeveszet-

kerüljön csövégre. Ezért áttettük tanyánkat más felé, a Clear Creek és West Divide Creak összefolyásához.

Az első nap sikeresen vadásztunk az új tanyáról. Vagy tizenegy óra hosszat jártunk s negyven mérföldet lovagoltunk. Közben megöltük a botorkáltunk a hóban, míg aztán sok keresés után ráakadtunk egy anyamedve s egy éves bocsra friss nyomaira. Rászabadítottuk az ebeket a nyomra. Nagy vidám ugatással indultak neki. Mi ezalatt megigazitottuk nyergeinket s készülődtünk az eljövendőkre. Teljesen lehetetlen volt a kutyák nyomában lovagolni, de megtettünk minden lehetőt, hogy legalább az ugatásuk zaját el ne veszítsük. Végre kemény küzdelem után hallottuk, hogy a kutyák megálltak s úgy ugattak egy nagy facsoport körül magasan fenn a hegyoldalon. Gyalog kellett fölmennünk, mert a ló nem birt járni a nagy hóban. A bocs egy magas fa tetején volt. Lambert lelötte s aztán tovább siettünk az anyja után. A fiatalabb kutyák nem tudták, mire vélik a dolgot, hiszen már megöltük a medvét, — de a veteránok hangos csaholással iramodtak tovább. Fölkapaszkodtunk utánuk a meredek hegyen, aztán lefelé a szakadékok és sziklák között, a havon át, a míg leértünk a völgybe.

VIDÉKI HIRLAPIRÓK A LEGUTÓBBI ARADI KONGRESSZUSON. — Kossak felvétele.

hegyoldal közepe táján. A kutyák valamenyien körülötte voltak s időnkint bele-beleharaptak a hátsó lábaiba. Arra azonban, hogy fölmászson a fára, nem mutatott semmi hajlandóságot. Mikor először megláttuk, egy szikla csúcán ült, körülvéve a kutyáktól, pompás cezít nyujtva fekete bundájával. Aztán odább állt, megfenyegette a kutyákat. Zömök, hatalmas állat volt, s kényelmes czammogása mutatta, mily kevésbé fél a kutyáktól s mennyire bízik saját marczona erejében. A kutyák már vagy két óra óta voltak a nyomában s mivel ezen a hegyoldalon nem volt víz, már attól tartottunk, hogy ki fognak merülni. Ezért oly gyorsan lovagoltunk arra felé, a mint csak tudtunk. Nehéz volt hozzájuk fölmászni, le kellett szállni nyergeinkről s vezetni a lovakat. A mint a medve meglátott minket, félrefordult s megugrott a hegyoldal sűrű bokrai között, ráfordulva a feléje közeledni merészkedő kutyákra. A sok kutya mind körülötte ugrált s egy ideig nem birtam czélba venni, hanem a mikor egy fenyőfa alá jutott, jól láthattam nagy kerek hátát és rálöttem. A golyó csipőjét zúzta szét, úgy hogy legurult a dombon, követve a lázas izgalmában üvöltő kutyáktól. Még mindig verekedett a kutyacsapatnál s még egyszer rá kellett löni. A hogyoldal szélén megakadt és négy lábra állt, ekkor egy másik golyóval összezúrtam a hátgerinczét a válla közt.

Erre a kutyák bős ugatása oly dühösen

ten örülve, hogy viszontlátja barátait. Jól tartottuk mindennel, a mi csak belefért, akkor aztán bevonult a konyhasátor egyik száraz zúgába s aludt negyvennyolc óra hosszat egyfolytában. Két-három nappal később már ismét velünk vadászott.

A medve, melyet elejtettem, nagy him volt, háromszázharmizet fontot nyomott. A gyomra tökéletesen üres volt. Nyilván nem régóta jött ki az odujából s még nem kezdett el enni.

Egy nap, miután már lovagoltunk vagy öt-hat mérföldet, nagyon nehezen járható helyeken, a kutyák fölkergettek egy hiúz egy nagy cédrusfára. A vadállat oly messzire futott, hogy már nem birta tovább lélekzettel. Stewart fölmászott a fára s több fényképfelvétele készített a hiúzról. Lambert pedig lefotografálta Stewartot, a mint négy lábnyiról rászögezi a gépét az állatra. Shorty még mindig beteg volt a medvével való viaskodásnak, de Skip harmincz lábnyi magasra kúszott föl a fára nagy igyekezetében a hiúz után. Lambert lelötte revolve-vel az állatot, mely haldokolta fennakadt az ágak között, úgy hogy Lambertnek utána kellett másznia. Egy másik hiúz maga pécsetelte meg a sorsát azáltal, hogy egy száraz ágra ugrott s ez letört alatta, — egyenesen a kutyák közé pottyant.

Egy heti barangolás után beláttuk, hogy a hó nagyon is magasban áll s nagyon is hideg van arra, hogy a közvetlen környéken medve

Folyton hallottuk a kutyák ugatását a medve nyomán. Végre hangjuk megváltozása mutatta, hogy megvan a medve, fölkergettek a fára. Siettünk, hogy birtunk a hang után. A lovakat megint nem hozhattuk fel odáig, gyalog kellett kapaszkodnunk a mély hóban.

A medve vagy 30—40 láb magasban gubbasztott egy fán; nagy hozontos fekete-barna nőtény volt. Attól tartottam, hogy láttunkra leugrik, de vagy négy órája keményen szaladt már, fáradt volt, erősen szorongatták, — hát bizony semmi kedve sem volt saját jószántából a kutyák fogai közé vetni magát. Keresztlőttem a szívet. A mint a golyó érte, nagy sebes-séggel kúszott fel a fára még 6—8 láb magasra, aztán ellankadtak az izmai s nagy zuhanással leesett, majdnem egészen beletemetkezve a hóba. A mint lehetett, sietve megnyúztuk s visszatértünk a tanyánkra.

A következő néhány napon Roosevelt váltakozó szerencsével folytatta a vadászatot, majd pár napig váltólázban feküdt betegesen. Csakhamar ezután nagyon rossz idő következett, hóviharokkal, a melyek el sem állottak addig, a míg az elnök szabadságideje tartott. Ezért ha néha-néha elmentek is vadászni, a nagy hóban nem mehettek sokra. Medvét nem láttak többet, löttek néhány hiúzt s a vadászat véget ért, Roosevelt visszatért Washingtonba, hogy néhány heti szabad, kalandos élet után ismét kezébe vegye a köztárság kormányát. S. A.

A HÉTRŐL.

A 697-es. Egy egyszerű budapesti rendőr arczképét mutatjuk be mai számunkban az olvasónak. Morvai Károly a neve, és a 697-es számot viseli. Közrendőri egyenruhát visel, de derék bator szív dobog az egyenruhája alatt. Mult napokban, mikor az Aluta hajó neki ment a szigetmonostori kofák dereglyéjének, Morvai Károly három emberéletet mentett ki a habokból. Van tehát legalább is akkora hős, mint a ki tiz ellenséget öl meg a csatamezőn. Méltó reá, hogy megbecsüljük a polgártársai, s hogy a legjobbak is kezét fogjanak vele. Más jutalomban úgy sem igen lesz része. Legföljebb az életmentésért járó érdemrendet fogja megkapni. De az ezért járó érdemrend a legnagyobb kitüntetés is talán, mely egyszerű polgár embert érhet. Karr Alfons, a francziák híres írója nem fogadta el a becsületrend szalgját sem, de az életmentésért kapott kitüntetésre mindig büszke volt.

róla, akkor, a midőn testvérét magasztalták. Úgy látszik az érdemet is csak akkor tudjuk méltányolni — mint az iparcekket — ha külföldi bélyeggel van ellátva.

Azt a helyet, hol gróf Batthyány Lajost ki-vegezték, semmiféle jellel se díszítették egész e mai napig. Most aztán egy díszes kandelábert akarnak ott felállítani, melynek lámpái éjjel nappal égjenek, s felköltsek az arra menők kegyeletét.

Az 1507-ik év márczius 22-ikén egy szegény péklegényt végeztek ki Velenczében a Piazzetta két oszlopa között. Pietro Faciol volt a neve, de mestersége után mint Fornaretto maradt meg az emlékezete. Egy megölt férfinék a holtteste mellett találták meg egy reggel a város őrei, a kinek ép a törét akarta felvenni. Gyánuba vették, hogy ő a gyilkos. Hiába erősítette ártatlanságát, meg kellett halnia. Kivégeztetése

György, a ki a tulajdon fiát lötte agyon, mert ez a züllött legény gyilkos szándékkal emelte rá a kezét. Sietünk megjegyezni, hogy a polgár bírák verdiktje, a mely fölmentést parancsolt, inkább megnyugvást keltett, mint ellentmondást. A közönség, a mely a dolgok világos szemlélete mellett, ösztönében mindig igazságos, a verdiktet helyben hagyta. Az tehát igazságtalan nem is lehet. De a teljes józansággal mérlegető elmékben a nagyjában való megnyugváson túl is kell, hogy ott nyugtalankodjék egy riasztó, félelmetes lénynek a gondolata. Ez a tény pedig az, hogy — ha okkal is — lehet embert ölni, nem harczmezőn és nem bitófán, mégis teljesen büntetlenül. Akárhogyan vesszünk is a dolgot, két tanulság okvetlenül kikívánkozik belőle. Az egyik az, hogy a földi igazságszolgáltatás, mint minden, a mi földi, még messze van a tökéletességtől. Fogyatékos is lesz mindaddig, a míg az emberi lélek minden megmozdulásának megfelelő paragrafus nem lesz

Kárász Géza amatőr felvétele.

FALUSI UDVAR.

Mi e lapokban csak a kiváló embereknek szoktuk hozni arczképét. Megérdemli Morvai Károly, hogy ezek sorába iktassuk őt is, s hogy az egész magyar hazában megismerjék becsületes vonásait.

Petzval Józsefnek, a híres matematikusnak emlékoszlopot állítottak Bécsben. Ez alkalomból eldicsekedtek vele a lapjaink, hogy Petzval magyar, valaha Pesten volt tanár és Szepes-Bélan született. De egyetlen lap sem emlékezett meg róla, hogy Petzval Józsefnek volt egy öccse, Petzval Ottó, a ki idehaza maradt, élete végéig tanár volt a budapesti egyetemen, s tudományos munkáival a magyar irodalmat gazdagította. Régebb matematikusaink jó nagy része az ő tanítványai közé tartozott, mint tanár szinte utólrégheten volt abban, hogy nem csak meg tudta érteni, de meg is tudta kedvelni ezt az elvont és nehéz tudományt. Előadása oly tiszta és átlátszó volt mint a kristály, s ez jellemezte munkáit is. Felső mennyiség-tana és mechanikája hézagpótló volt akkor, midőn megjelent. De azért említés sem történt

után kiderült, hogy ártatlanul szenvedett, mert az igazi bűnös megkerült. Azóta a szegény Fornaretto emlékére mécesest gyujtanak Velenczében mind e mai napig. Mikor az est lesz, száll, a S. Marco Piazzetta felőli oldalán mindennap kigyul a két vörös lámpa. «Recordève del povere fornè» (emlékezzetek meg a szegény pékről) mondja a velencei szólam.

Pedig hát ő csak egy szegény pék volt, ártatlanul szenvedett halált, de érdeme semmi. Gróf Batthyányi Lajos pedig ártatlanul halt meg szintén, de a mellett a hazáért halt mártyr-halált. Több is megilletné, mint egy egyszerű lampion. De annyi legalább is.

Büntetlen emberölés. Tizennégy napon belül a héten másodízben történt meg a Budapesten, hogy az esküdtszék nem vétkesnek nyilvánított olyan embert, a ki — embert ölt. Az egyik, a ki ezt cselekedte, egy szánandóan szerencsétlen fiu, a kis Drahos István volt, a ki egy kocsiist ölt meg, a ki a lelketlen mostoha apa hatalmát bitorolta rajta, a másik az öreg Darmstedter

a törvénykönyben. Ilyen tökéletes kódexet pedig emberi elme megszerkeszteni nem fog soha. A másik tanulság pedig az, hogy az ilyen verdikt, ha még oly jogos és törvényes is, egyttal fölmentést ad egy olyan sérelemért is, a mely magának az igazságszolgáltatásnak egy sarkalatos tételén esik. Azon a tételen, a mely megtiltja az önbíráskodást. Itéletet az ember a maga dolgában másra nem mondhat. Halálos itéletet sem. Úgy véljük, egy kérdést az esküdtekhez intézendő kérdések közül a törvény ki-fejejtett. És ez az, hogy: nem vétkes-e a vádlott abban, hogy — maga bíráskodott és ítélkezett?

VIDÉKI HIRLAPIRÓK.

Ime egy egész hadserege a közvélemény katonáinak. Csupa ujságíró az ország minden részéből. A vidéki sajtó derék munkásai. Mind olyan ember, a kinek az a hivatása, hogy a más bajjaival törődjék, szolgálja, védje, hirdesse az igazságot, munkáljon a köz javán, ébren tartsa, serkentse a nemesre törő

A MADÉFALVI SZÉKELY EMLÉK LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLY.

folyása alatt vált volna vakká, legnagyobb mértékben elfogulttá, a ki se lát, se hall, annyira hatalmába kerítette az álszenteskedő, képmutató jó barát. Alapjában véve azonban nem olyan ostoba tökfilkó, még kevésbé olyan rideg, szivtelen, a minőnek Gál alakításában tetszett. Gál Orgonja nagyobb mértékben vált antipatikussá, mint kellett volna. A helyzetek komikumát se tudta kiaknázni. S nem találta el az igaz hangot akkor sem, a mikor a helyzet drámaivá válik. Alpáthosza eset, s nem tudunk hinni kijózanodásában.

Helvey Laura (Pernel asszony) és Mihályfi (Kleant) helyén voltak, kevésbé Horváth, a hevesvérű, hirtelen haragra lobbanó ifjú Damis szerepében. Kissé nehézkes volt és szavát is nehezen értették meg.

Egészben véve azonban a Tartuffe előadása a legsikerültebbek egyike, melyhez hasonlót régen láttunk, s a minőt sokat kívánunk.

Romeo és Juliáról a legközelebb.

F. A.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

B. Szász Piroska versei. Mint valami fűszeres nyári szellő, oly jólesően érinti az embert az a nőies, finom gyöngéd báj, mely e verskötetből kiárad. Az első pillanatra megérezzük, hogy szerzőjét nem csupán az irodalmi szereplés vágya viszi a versírásra, hanem valódi benső művészi ösztön s ez érzés hatása alatt elfeledjük apró szögletességeit, technikai gyöngéit. Ezek a gyöngék ugyanis csak a külsőségekre vonatkoznak, mert a mi a benső formát illeti, B. Szász Piroska meglepően uralja, miről mit s mennyit kell mondani, hogy verse művészi hatást tegyen. A mit pedig elmond, az egy ritka szép, nemes hevíltetű lelket tár fel. Évek sorának terméséből való két kötet; elején az ifjú leány epedő, lázasan remegő szive talál szivig ható szép hangokat, később a fiatal hitves ragaszkodó, bizva-bizó szerelmét énekli, majd a mint az évek tünnek, az anyai szeretet is alkotó eleme lesz költészetének. S a mint mindinkább megérik a gondolkodása és érzésvilága, a női vonások közé mind több általános emberi vonás vegyül; a míg a fiatal leánynak csak szerelme keze érintésén, saját szive dobogásán járt az esze, az asszony már messzebb is lát saját kicsiny körénél, észreveszi a nagy emberi szenvedéseket s agyát, szívé megkínózzák az élet nagy, megoldhatatlan problémái. Alaphangulata melancolikussá

válk; élete örömeibe is belevegyülnek az elmulás, a lépten-nyomon feltűnő nyomor sötét képei s megborzongatják lelkét. Egy-két apró képen kicsiny szerelmi tragédiáikat rajzol meg, melyekben főleg a sorok közül kiregőzött részvét, a költő szívének megrendülése illeti meg az olvasót. A kis kötet olyan, mint egy ablak, a mely egy tiszta, meleg, igazán női és emberi lélekbe enged bepillantást s ez egyúttal legnagyobb érdeme is. A Franklin-társulat illó csinál állította ki a könyvecskét, melynek ára 2 kor. Mutatványul a következő kis verset közöljük belőle:

Az első csók.

Tavaszi alkony sejtelmes fátyolával
Lágyan betakarta a kis szobát,
Telve epedő vágygal esenget hangot:
«Oh! adja nekem e szál ibolyát!»

A mint oda nyújtám s te mohó örömmel
Kaptál felé: újad újamhoz ért,
S lágy hangod suttogóra vála izzott:
«Elepedek egyetlen csókodért!» —

Májusfa illatos, csudafehér ága
Bebólintott a nyitott ablakon,
Minden virágában picziny tündér dalolt
Soha nem hallott édes hangokom:

A halkan suhanó esti szellő szárnyán
Jázmín lehe osont be nesztelen,
Megnyilt az ég s fénytől elvakultan
Sobten lecsukodott mindkét szemem.

Magasztos szent gyönyörnek forró árja
Elborított bennünket édesen...
Az üdvök üdvét: legelső csókunkat
Érzed még te is, mint én, édesem?

Mikes Kelemen törökországi levelei. A magyar hűség és ragaszkodás kedves példaképéről, Mikes Kelemenről szépen kiállított tanulmányt adott ki dr. Huttkay Lipót egri jogakadémiai tanár. Nagy szeretettel és lelkesedéssel mélyedt el a rodostói remete törökországi leveleibe, melyeknek eredeti kézírata az egy érsekmezei könyvtárban van s melyeket így, mint a könyvtár másodkönyvtárosa, saját szavai szerint napról-napra forgathatott. Főleg e levelekre támaszkodva, elmondja röviden Mikes élete folyását, azután a levelek dolgában fölmerült vitás kérdésekkel foglalkozik, felhasználva a rólk szóló régebbi s újabb irodalmat. Konstatálja hitelességüket, tárgyalja azokat a kontroverziákat, melyek a körül támadtak, valódi, postán járt levelek voltak-e, vagy sem, egy húzamban írta-e Mikes

élete alkonyán, vagy apránként, különböző időszakokban? Huttkay is azon a véleményen van, hogy a levélgyűjtemény irodalmi alkotás s a többi kérdésekben is igyekszik megtalálni az ellentétes vélemények közt a középutat. A mi a tanulmány olvasójára a legnagyobb hatást teszi, az a meleg, lelkes hang, melylyel a szerző tárgyról szól; érezni minden során, hogy lelkesedése és kegyelele őszinte. A tanulmány maga 62 lapra terjed; igen érdekes melléklete van: Mikes levelei kézíratainak az a része faksimilében, mely Rákóczi temetéséről szól. Mikes arcképét a füzet legelején találjuk. A derék munka Szencsényi Lajos fölszentelt püspök áldozatkészességéből jelent meg Egerben, Rényi Károly bizományakép.

Az «Olcso Könyvtár» című vállalatban, mely Gyulai Pál szerkesztése alatt a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg, két újabb füzet kerül most a közönség kezébe: Fromentin Jenő, a jeles romantikus francia regény és esszé-író tanulmánya Rubensről és Van Dyckről, melyet dr. Erdély Aladár fordított magyarra és az angol *Outida* egy kis párbeszédese jelenete «A Pitti-palotában» címmel. Az előbbi füzet ára 80, az utóbbié 20 fillér.

A «Magyar Nyelv» a nyelvtudományi társaság jeles havi folyóirata, most megjelent szeptemberi számában nagyszámú közérdekű kisebb-nagyobb cikket közöl a magyar nyelvre vonatkozó kérdésekről Balassa Józseftől, Erdélyi Lajostól, Szilády Árontól, Karácsonyi Jánostól, Zolnai Gyulától, báró Radvánszky Bélától, Takáts Sándortól, Lehr Alberttől s másoktól. Közül ezenkívül társulati ügyeket, feleleteket ad a szerkesztőséghez intézett kérdésekre stb. A folyóirat Szily Kálmán szerkesztése alatt jelen meg s a társaság tagjainak tagsági díj fejében jár.

A magyar irodalom történeti ismertetése. Iskolai használatra, tanulók repetíciójára szánt füzet, mely elég jó előadásban foglalja össze irodalmunk történetét, ismert tankönyvek nyomán. Készreállította Borbély István, ára két korona s Kozsár-várt jelent meg.

Dalmáciáról újabb kis füzetet adott ki dr. Havass Rezső, a kinél bugóbban nálunk senki sem izgat Dalmácia visszacsatolása mellett. A füzet különösen a Boeche di Cattaro közigazdasági jelentőségét fejtegeti, valamint a Montenegróban és Albániában hazai iparunkra és kereskedelmünkre nézve mutatózó előnyöket s mint külön lenyomat jelent meg egy közigazdasági folyóirathól.

MI UJSÁG?

Gróf Batthyány Lajos szobra. A szomorú emlékü Új-épület kaszárnya helyén keletkezett gyönyörű Szabadság-terem jeltelenül áll az a hely, a hol gr. Batthyány Lajost agyonlőtték. Budapest főváros tanácsa most azt a javaslatot teszi a közgyűlés elé, hogy az első magyar miniszterelnök szobrára szavazzon meg 40,000 koronát s alakítson szobor-bizottságot. Batthyány emlékére már évek előtt gyűjtöttek, s az utóbbi hetekben újra megindult a gyűjtés.

Thököly hamvai. A műemlékek országos bizottsága Thököly Imre hamvait Eperjes memorandumának mellőzésével egyhangúlag Kézsmárknak ítélte oda.

MORVAI KÁROLY 697 SZÁMÚ RENDŐR, A KI A DUNAI HAJÓSZERENCSÉLENSÉGÉNÉL A MENTÉSBEN KITŰNTETTE MAGÁT.

A SÁRVÁRI CHARDONETT-FÉLE MŰHELYGYÁR.

Washington szobra Budapesten. A clevelandi Kossuth-szobor iránt nyilvánult tisztelet viszonzásul az amerikai magyarok Washingtonnak állítanak szobrot Budapesten. A nagy amerikai polgár szobrának gipszmintáját Bezerédi Gyula szobrász elvitte New-Yorkba, a hol a bizottság meglegezővel fogadta el érzebeöntésre. A szoborra magyarul és angolul ezt a mondatot írják: «Washington György emlékének állította az amerikai magyarság 1906.» A szobor 6000 dollárba kerül, s lepezésének napját a bizottság 1906. évi szeptember tizenötödikére tűzte ki. A bizottság pályázatot hirdet egy alkalmi ódára. A pályadíj ezer korona. A pályamunka benyújtásának határideje 1906 május elseje. A pályázaton részt vehet minden magyar író. A pályamunkát Clevelandba, a Budapesti Washington Szobor-Bizottság címzetre kell küldeni.

Az Akadémia elnökválsága. Az Akadémia küldöttsége okt. 15-ikén jelent meg báró Eötvös Lorántnál, az Akadémia elnökénél, hogy megkerje lemondásának visszavonására. Kautz Gyula, másod-elnök, a küldöttség szónoka hivatkozott Eötvös báró jellemére, tudományos működésének európai színvonalára s egész egyéniségére, mely hivatott teszi az Akadémia elnökségére s kérve kérte, hogy ne ragaszkodjék lemondásához. Eötvös Loránt báró azonban hivatkozott arra az okra, melyet lemondó-leveleiben is kiemelt: tudományos elfoglaltságára s kérte, hogy engedjék őt a laboratórium zajtalan életébe visszavonulni. A legnehezebb lépést, a bejelentést úgyis megtette, most már hád folytatnak az ügyek a maguk rendjén tovább. Thaly Kálmán, Beöthy Zsolt és újra Kautz Gyula próbálták még lebeszélni e szándékáról, de látva, hogy fáradozásuk sikertelen, Kautz Gyula sok sikert kívánt Eötvös bárónak tudományos munkásságához. Ezzel a küldöttség búcsút vett a lemondott elnöktől. Az Akadémián most az elnökválasztásról tanácskoznak. Az osztályelnökök és osztálytitkárok október 16-iki értekezlete elhatározta, hogy az elnökválasztó egyes gyűlést november 27-én, az akkori kitűzött összes ülést megelőzően tartják meg. Az elnökválasztó gyűlésen valamennyi tiszteleti, igazgatósági és rendes tag választ titkos szavazással, cédulára fölírott névvel. Az abszolút többség dönt. Az új elnök személyére nézve még nem történt megállapodás. Emlegetik gr. Széchenyi Béla koronáért, az Akadémia alapítójának fiát, gr. Andrássy Gyulát, Wlassics Gyulát.

Eljegyzés. Szecmley Barna, a kisújszállási ev. ref. főgimnázium igazgatója, eljegyezte Fekete Gizellát. — Hodinka Dénes mérnök eljegyezte Laube Irmát Budapesten.

* Az európai bölényekről. Hajdan egész föld-résünkön nagy csordákban legelészett ez a hatalmas állat. Hazánkban is el volt terjedve s legtovább fenmaradt az erdélyi részeken, hol még II. Rákóczi Ferenc is vadászatokkal rendezett rájuk. Most azonban már jóformán kihalt a bölény s csak a Kaukázus rengetegekben él még teljesen vad állapotban vagy száz darab. A császár roppant terjedelmű bialoviczai erdejében is tenyésznek ugyan bölények, melyek száma 900 körül lehet, de ezek már félig-meddig állatok. Bármennyire óvják és gondozzák is azonban ezeket a bölényeket, még sem szaporodnak. Vagy húsz évvel ezelőtt a szepesmegyei Javorina-hegység rengetegekbe is telepítették néhány bölényt, de bár a tulajdonos Hohenlohe herceg a legszorgosabb gondozásban részesítette őket s nem is vadászott rájuk, mégis ezek is csak lassan szaporodnak. Mindez azt bizonyítja, hogy ez az érdekes állatfaj végleges kihalásához közeledik.

* Perzsiában gyilkosságért ritkán akasztanak fel valakit; ha a vérdíjat: 72 koronát rögtön megfizeti, senki sem bántja. Ha tiz, vagy tizenkét embert megöl valaki, akkor kivégzik, de nem a nyakánál, hanem a lábánál fogva akasztják fel.

A művelt nyugaton, de különösen Németországban nagy kedveltségnek örvend legújabbban a fehérnemű és egyéb ruhaféle mosása, facsarása, mángorlása és vasalása e célra készített külön kézi gépekkel. E gépek ugyanis az eddigi hosszas mosási munkát az ezzel járó sok veszélyeséget a harmadára szállítják le és a mosási költégnek is csak a harmadát igénylik. Kezelsük könyved, egyszerű olyannyira, hogy minden külön beavatás nélkül használható. Bővebb felvilágosítás céljából érdemes megköszönni Würzburg és Tübingen, IV., Ujvilág-utca 19—21, az ily gépek illusztrált árjegyzékét, melyet a cég ingyen és bérmentve bárkinek szívesen kívántra küld.

Hogyan gyógyítható a főfájás. Minden művelt ember tudja, hogy a főfájás ember arca szomorú, kedvetlen, unott és fáradt kinézetű; dolgozni nem tud. Az Antidot kitűnő szernek bizonyult, mert nem kell bevenni, hanem csak a gőzét faszívni, a szervezetnek nem árt és egy fél percz alatt elmulasztja még a legirtózatossabb főfájást is. Az Antidot kapható minden gyógyszerárban. Egy üveg 35-ször használható, 1 kor. 20 fill. Saját érdekében ajánlható mindenkinek, hogy állandóan kéznél tartson egy kis üveges Antidot-t, melyet esodás hatásért áldani fog.

25,000 korona jutalomdíjban részesül az, a ki be tudja bizonyítani, hogy a világhírt angol Sunlight-mosószappant, mely körülbelül két év előtt került Ausztria-Magyarországban is piacra, hamisítva van, vagy pedig bármilyen ártalmas alkatrészeket tartalmaz. Mégis ennek használata mellett idő, munka és pénz lesz megtakarítva; a fehérnemű pedig szebb lesz, mint bármely más szappantól, a nélkül, hogy általa még a leggyöngébb és legfinomabb szövetek is valamiképpen megtámadatnák. Azonban óvakodnunk kell kevésbé értékes utánaotoktól, ha azok külsőleg hasonlítanak is a Sunlight-szappanhoz és azokat visszautasítva, határozottan eredeti Sunlight-szappant kérjünk. Stössler Henrik en gross-képvisező, Wien, I., Freyung 5, reflektánsokunk szívesen küld ingyen mintát és a beszerzési forrásokat tartalmazó jegyzékét bérmentve.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 52-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, «Regénytár»-ral s rendkívüli mellékletekkel is bővítve legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» újabban színes képmellékleteket is ad, több színben művészi-leg kivitt képeket.

Mikszáth Kálmán kitűnő írónk mint főmunkatárs működik a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőségében s a vele kötött egyezés értelmében kizárólag a «Vasárnapi Ujság»-ba írja nagybecsű új szépirodalmi műveit: regényeit, elbeszéléseit.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a Világkrónikával negyedévre 4 kor. 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Szász Károly temetése okt. 17-ikén délután ment végbe a Kálvin-téri ref. templomból érdemeinek megfelelő gyászos érzés közt. Halálát hosszas betegesség előzte meg, mely feleségének öt év előtt történt halálával szállta meg a nagymunkájú és

A TERÉZVÁROSI BÚCSÚ.

Férfiöltönyt
divatos szabással, gyapjúszövetből készült mérték után
finom kivitelben 25 kor.-ért
LICHTMANN SANDOR
szabómester, 11090b
Budapest, Rottenbiller-u. 4B.
I. emelet.
Vidékre minták bérmentve.

Világhírű kitüntetett oiműtő
Quargli.

Az első oiműtői gépüzemű sajtógyár
mely 1859. évben alapított,
ajánl saját gyártmányából egy
pósta küldeményt bérmentve és
utánvételt 3 K 70 fillérről. Nagyobb
megrendeléseknél a legolcsóbb
árak.

JOSEF MEIXNER, Oiműtő,
Rahhof. 10821

5 frtért
szótküld. utánvét mellett az
Orsz. Postóruház
Budapest, Rottenbiller-u. 4B.
I. emelet.
egy férfiöltönyre 3 méter
finom fekete, sötétkék,
szürke vagy barna angol
gyapjúszövetet.

11148

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel,
tisztá és ment káros alkatrészekből.
Jótállás: 25,000 koronát fizet a Schicht György
cég Aussigban bárkinék, a ki bebizonyítja,
hogy szappana a «Schicht» névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan.)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.
A ruhát kiméli és megóvjá.

Mindennemű ruha és Hófehér ruhát ad.
mosási módszer részére A színeket emeli, fénylővé
a legjobb és legolcsóbb. és világossá teszi.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan
«Schicht» névvel és a «Szarvas» v. «Kulcs» védjeggyel legyen ellátva.

VASÁRNAPI UJSÁG

44. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, OKTÓBER 29.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A «Világkrónika»-val 8 korona. A «Világkrónika»-val 8 korona. Negyedévre 4 korona. Külföldi előfizetésekre a postailag meg-határozott viteldi is csatolandó.

Mach-féle szabad. egészségi nadrágtartók
urak és fiúk számára. Mindenütt kaphatók

Ezek egészségessé és kényelmessé teszik a nadrágviselést, mivel a kengyel a csabán minden mozgásnál elhúzódik (1. ábra), különösen pedig azért, mert a nadrágtartók jó, nyújtható, szantirató szalagból vannak előállítva és szilárd, rozsdamentes csatlókkal felszerelve. Gombelvezetés sines-től, mert a nadrágtartókat nem kell a nadrághoz gombolni (1. ábra), a gombok pedig csak a folytonos használat folytán csatlókkal felszerelve.

Az öltözködés is gyorsabban végezhető. Különös előny van abban, ha minden nadrághoz egy készlet tartalek-kengyel (2. ábra) 10 krtét szer-zünk be és azokat nad-rágakasz-tóul hasz-náljuk. Ha a nadrág három ily kengyelen fel lesz akasztva, ónsuly által kismul és megtartja sima, ráncz nélküli fazon-ját a nélkül, hogy vasalni kellene.

Ha új nadrágot szerzünk, varrassunk arra a szabó-val gombok helyett ingyen Mach-féle zsinó-rokat (4. ábra), mi ki-zárja a gombelvezést; a nadrág pedig úgy lóg, mint az a 3. ábrán látható. Gyáram a legmodernebb gépüzemre van berendezve. Nagy mennyiségben csak nadrágtartókat gyártok. Az egyszerű gyártás pedig arra képesít, hogy jobb minőségű és a közönségeseknél 25%-al olcsóbb nadrágtartókat szállíthatók.

Cs. kir. szab. nadrágtartó-gyár
FR. MACH, BRÜNN.

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a

MARGIT-CREME, mely vegytiszt, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat, redőket, himlőhe lyeket és az arczot hófehérré, simává és üdövé varazsolja. Ára egy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fopép (Zahn-pasta) 1 korona, Margit arczvíz 1 korona.

Hamisítványok bíróság üldözöttek.

Postán utánvétellel vagy a pénz elő-utal. beküldése után küldi a készitő:

Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti forrárt: Török József gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a
MELANOGENE
fekete és barna színben.
zen kitűnő és ártalmatlan készit-énynyel haját, szakált, bujást pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes szintől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazás igen egyszerű. Nem piszkít. 10689
Ára 2 korona 80 fillér.

BÉLY BÉLA
GÖGYSZERESZ
PEMETEFÜZÜKORKA
BÉKÉSCSABÁN
ÁRA 60 FILLÉR.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
TERMÉSZETES SAVANYÓ-KUT

Rozsnyay Pepsin bora.
Kellemsé ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.
Étkezés közben véve, megóv a gyomortelheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. franco küldve.
Kapható:
Török József gyógyszerárban Budapest, valamint a készitőnél: 10888
ROZSNYAY MÁTYÁS
gyógyszertárban,
ARAD, Szabadság-tér.

KÖVÉRSÉG KORAI VÉNSÉG.
Istenem, — így sóhajta ezer meg ezer ember, — mit adnék, ha elháríthatnám ezt a szörnyű áldozatot. Tegyen minden hölgy és férfi csak egy kísérletet Mandor soványító és vértisztító porral, biztos az eredmény; azt tekintélyes orvosi és vegytudományi bizonyítványokkal kimutathatom. — Ne mulassza senki el, ezöl meggyőződni; hozassa meg a Mandor port, ha be nem válik, a pénzt duplán visszadom. Csakely 2 kor. 80 fill. Mandor doboza, orvosi utasítás és bizonyítványok mellékelve. Utánvétellel a pénz be küldése mellett; portomentesen díjazás nélkül.
Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-körút 2/V. sz.
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. sz. 11096

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Uvegje 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétátér-utca sarkán. 11196

Somatose
HÚS-FEHÉRJE.
Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izom-erősítő szer. 10944
Kapható gyógyszerárban és drogueriákban.

TOLDY FERENCZ. 1868. évi fénykép után.

TOLDY FERENCZ EMLÉKEZETE.

AZ AZ IRODALMI TESTÜLET, melyet ő alapított s a mely talán minden egyebek közt leginkább szívéhez volt növe, a Kisfaludy-Társaság most fáklyát gyújtott Toldy Ferencz emlékezetére, születésének nemrég betelt századik évfordulója alkalmából. Emlékezetét alig volt szükség felújítani, mert élénken él még a nemzet köztudatában s ha egyik-másik munkája elavult is, roppant munkássága s annak hatása ma is friss még irodalmi és tudományos fejlődésünkben. Sirja fölött nemcsak virág nyílik kedves diszül, hanem ott csillog munkájának gyümölcse is, mint a magyar szellemi élet egy még mindig ki nem apadt tápláló forrása.

Terjedelemre, tartalomra Toldy munkássága oly óriási, hogy alkotóját a magyar szellem legtermékenyebb munkásai közé emeli. Mint egykor Kazinczy egymaga pótolta egy irodalmi központot, később Jókai egy egész fejlett regényirodalmat, úgy Toldy is egy irodalomtörténetirő

TOLDY FERENCZ FIATALKORI ARCKÉPE. 1830. évi festmény után.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
erősítő szer gyöngéledők, vérszegénység és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10853
Külföldi. Több mint 3500 orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegben 4 K 2.00, egész literes üvegben 4 K 4.80.